

Raport Ewaluacja wewnętrzna 2016/2017

Wymaganie 5: Kształtowane są postawy i respektowane normy społeczne

WSTĘP

I Charakterystyka wymagań:

Charakterystyka wymagania na poziomie wysokim:

W szkole lub placówce, wspólnie z uczniami i rodzicami, analizuje się podejmowane działania wychowawcze i profilaktyczne, w tym mające na celu eliminowanie zagrożeń oraz wzmacnianie właściwych zachowań. Ocenia się ich skuteczność oraz, w razie potrzeb, modyfikuje.

Charakterystyka wymagania na poziomie podstawowym:

Szkoła lub placówka realizuje działania wychowawcze i profilaktyczne, które są dostosowane do potrzeb uczniów i środowiska. Działania szkoły lub placówki zapewniają uczniom bezpieczeństwo fizyczne i psychiczne, a relacje między wszystkimi członkami społeczności szkolnej są oparte na wzajemnym szacunku i zaufaniu. Zasady postępowania i współżycia w szkole lub placówce są uzgodnione i przestrzegane przez uczniów, pracowników.

II Uzasadnienie istoty wymagań:

Jednym z podstawowych warunków prawidłowego procesu uczenia się jest poczucie bezpieczeństwa, sensu i potrzeba rozumienia oraz akceptacji tego, co się dzieje wokół nas. Aktywność intelektualna nierozdzielnie wiąże się z psychicznym dobrostanem, dlatego jest istotne, aby instytucje zajmujące się aktywnością intelektualną dbały również o klimat, w jakim ta aktywność zachodzi. Dlatego istnieje potrzeba, aby szkoły i placówki kształtowały postawy zgodne z wartościami i normami społeczeństwa demokratycznego. Poznawanie zasad i rozumienie ich znaczenia dla funkcjonowania społeczności szkolnej i społeczeństwa stanowi element rozwoju, a świadomość tego, jak ważne jest przestrzeganie reguł, decyduje o sukcesie grup. Wymaganie to jest ważne dla rozwoju społeczeństwa obywatelskiego, angażowania obywateli w konstruowanie demokratycznego ładu społecznego i przestrzegania ustaleń.

III Podstawowe dane

Osoby prowadzące badanie:

Anna Biały- Nieznalska, Joanna Skwara, Karolina Siwy, Małgorzata Malara, Jadwiga Konewecka., Małgorzata Kalaga

Narzędzia wykorzystane w badaniu:

- Ankieta – nauczyciele, rodzice, uczniowie,
- Wywiady - pedagog szkolny, opiekun samorządu szkolnego, przedstawiciel samorządu szkolnego;
- Analizy dokumentów – dokumentacja pedagoga szkolnego, teczki wychowawców;

Grupa badawcza:

- Nauczyciele;
- Losowo wybrani uczniowie;
- Losowo wybrani rodzice uczniów
- Opiekunowie samorządu uczniowskiego;
- Pedagog szkolny.

Koordinator: Anna Biały- Nieznalska

Wprowadzenie

Prezentowany raport jest rezultatem ewaluacji wewnętrznej przeprowadzonej w Szkole Podstawowej nr 10 w Będzinie. Zespół ewaluacji opracował koncepcję ewaluacji, przygotował narzędzia badawcze, zebrał i przeanalizował dane. W trakcie ewaluacji w szkole zbierano informacje dotyczące respektowania norm społecznych pochodzące z wielu źródeł: od uczniów, rodziców, nauczycieli, pedagoga szkolnego.

Badania ankietowe, wśród wszystkich grup respondentów, były przeprowadzone od stycznia do maja 2017 roku. Polegały na przeprowadzeniu ankiety wśród odbiorców ewaluacji: uczniów, rodziców, nauczycieli. Przeanalizowano także dokumenty szkolnego pedagoga i opiekunów samorządu szkolnego. Badania były całkowicie anonimowe i dobrowolne. Respondentom rozdano łącznie 154 ankiety. Do badających powróciło zaledwie 90 wypełnionych ankiet, w tym: 43 od uczniów, 20 od nauczycieli i 27 od rodziców uczniów. Wykorzystane w procesie badawczym ankiety zawierały pytania otwarte i zamknięte. Podstawowym ograniczeniem, jakie napotkał zespół ewaluacji, było nieoddawanie ankiet, brak odpowiedzi na poszczególne pytania, jak również zaznaczanie odpowiedzi wykluczających się.

Pytania kluczowe:

1. Czy w szkole respektowane są normy społeczne wśród uczniów, nauczycieli i pozostałych pracowników szkoły? Czy relacje między wszystkimi członkami społeczności szkolnej oparte są na wzajemnym szacunku i zaufaniu?
2. Czy i w jakim stopniu uczniowie znają normy społeczne?
3. Czy szkoła posiada dokumenty wewnątrzszkolne regulujące system zachowań i norm społecznych?
4. Czy w szkole prowadzone są działania dotyczące przestrzegania norm społecznych i zasad bezpieczeństwa?

5. W jaki sposób szkoła zapewnia dzieciom bezpieczne i przyjazne warunki do nauki?
6. Czy rodzice i szkoła współpracują w kwestii przestrzegania norm i zapewnienia bezpieczeństwa?

Kryteria ewaluacji:

- Działania szkoły zapewniają uczniom bezpieczeństwo fizyczne i psychiczne.
- Relacje między wszystkimi członkami społeczności szkolnej są oparte na wzajemnym szacunku i zaufaniu.
- Uczniowie współpracują ze sobą w realizacji przedsięwzięć będących wynikiem działań samorządu uczniowskiego.
- Zasady postępowania i współżycia w szkole są uzgodnione i przestrzegane przez uczniów, pracowników szkoły i rodziców.
- Normy społeczne obowiązujące w szkole oraz konsekwencje ich nieprzestrzegania zostały opisane w statucie szkoły.
- W szkole wspólnie z uczniami i rodzicami analizuje się podejmowane działania wychowawcze, w tym mające na celu eliminowanie zagrożeń oraz wzmacnianie właściwych zachowań.
- Uczniowie zostają zapoznawani z zapisami prawa wewnątrzszkolnego dotyczącymi norm społecznych i wiedzą, jakich zachowań się od nich oczekuje.
- W szkole ocenia się skuteczność podejmowanych działań wychowawczych oraz w miarę potrzeb modyfikuje się je.
- Uczniowie naszej szkoły respektują normy społeczne, prezentując właściwe zachowania w różnych sytuacjach.

Narzędzia:

- a. Ankieta dla uczniów
- b. Ankieta dla nauczycieli
- c. Ankieta dla rodziców
- d. Analiza dokumentów: pedagoga szkolnego, opiekunów samorządu uczniowskiego
- e. Obserwacja i rozmowy z uczniami

ANALIZA MATERIAŁU BADAWCZEGO

A. Ankieta dla rodziców:

Ankiety przekazane zostały losowo rodzicom różnych klas podczas zebrań z wychowawcami. Zaledwie 31 zostało zwróconych do zespołu ewaluacyjnego: 27 było wypełnionych przynajmniej częściowo, 4 oddano całkowicie puste.

Pytanie1 Czy Państwa syn/córka zna zasady właściwego zachowania się w szkole ?:

- a) Tak -27
- b) Nie - 0

Pytanie2 Czy przestrzega tych zasad ?

- a) Tak - 27
- b) Nie - 0

Pytanie3 Czy Pani/Pana syn/córka czuje się w szkole bezpiecznie?

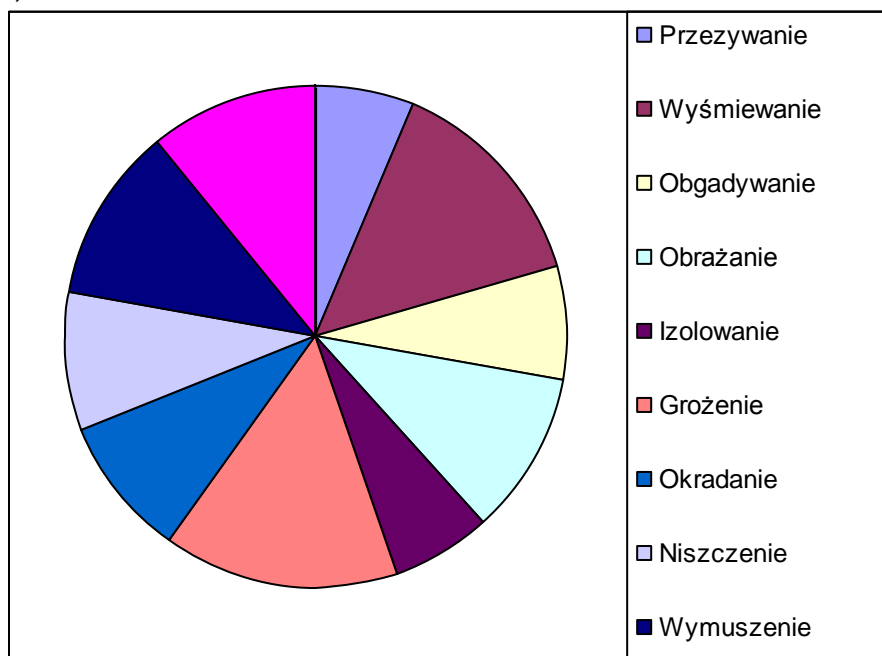
- a) Tak - 27
- b) b) nie - 0

Pytanie4 Jaka jest, zdaniem Pani/Pana, skala poczucia bezpieczeństwa syna/córki w szkole? Proszę określić od 1 do 5, gdzie 1 oznacza brak poczucia bezpieczeństwa

5 -7 odp	4 – 15 odp	3 – 3 odp	2 – 0 odp	1 – 0 odp
----------	------------	-----------	-----------	-----------

Pytanie5 Jakie, zdaniem Pani/Pana, zachowania dają poczucie zagrożenia:

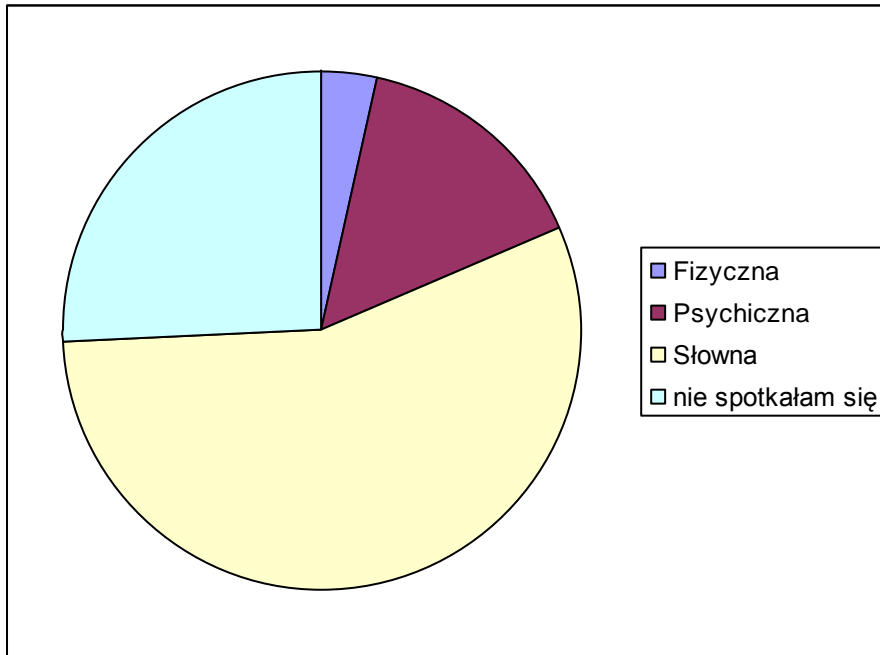
- a) przezywanie -7
- b) wyśmiewanie - 16
- c) obgadywanie - 8
- d) obrażanie - 12
- e) izolowanie - 7
- f) grożenie - 17
- g) okradanie - 10
- h) niszczenie - 10
- i) wymuszenie -13
- j) rozpowszechnianie plotek - 12
- k) inne – 0

Pytanie6 Z jakimi formami agresji wobec syna/córki spotkał(a) się Pani/Pan w szkole:

- a) fizyczna - 1

- b) psychiczna - 4
- c) słowna - 15
- d) nie spotkałam się – 7

Pytanie7 Czy zdaniem Pani/Pana syn/córka zna prawa ucznia w szkole?

- a) Tak -24
- b) Nie - 3

Pytanie8 Proszę wymienić, zdaniem Pani/Pana, prawa ucznia, które syn/córka uważa za najważniejsze:

Pojedyncze odpowiedzi zwracały uwagę na: obowiązek i prawo do nauki, prawo do własnego zdania, prawo do poszanowania godności własnej, koleżeństwo

Pytanie9 Czy zdaniem Pani/Pana syn/córka zna obowiązki ucznia w szkole?

- a) Tak - 26
- b) Nie - 1

Pytanie9 Proszę wymienić obowiązki ucznia, które, Pani/Pana zdaniem, syn/córka uważa za najważniejsze:

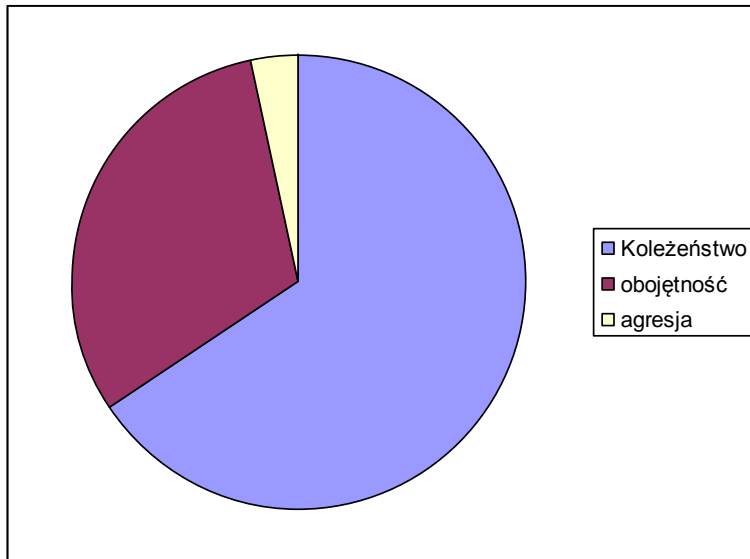
Pojedyncze odpowiedzi zwracały uwagę na: słuchanie nauczycieli, uważanie na zajęciach, odrabianie prac domowych, punktualność

Pytanie10 Czy zdaniem Pani/Pana w szkole są respektowane normy społeczne?:

- a) tak - 25
- b) nie - 2

Pytanie11 Która z postaw, Państwa zdaniem, dominuje w szkole?:

- a) koleżeństwo – 19
 b) obojętność – 9
 c) agresja – 1

B. Ankieta dla nauczycieli

Do zespołu ewaluacyjnego zwrócono tylko 20 wypełnionych w całości lub częściowo ankiet. Na ich podstawie opracowano poniższe wyniki.

Pytanie 1 Czy czuje się Pani/Pan bezpieczna w szkole?

- a) Tak - 15
 b) Nie - 0
 c) Trudno powiedzieć – 4

Pytanie 2 Prosimy ocenić swoje poczucie bezpieczeństwa, poprzez zaznaczenie na wykresie, w skali od 1 do 5, gdzie 5 – oznacza, że czuje się Pan/Pani bardzo bezpiecznie, a 1 – oznacza poczucie zagrożenia:

5 – 8 odp	4 – 7 odp	3 – 3 odp	2 – 0 odp	1 – 0 odp
-----------	-----------	-----------	-----------	-----------

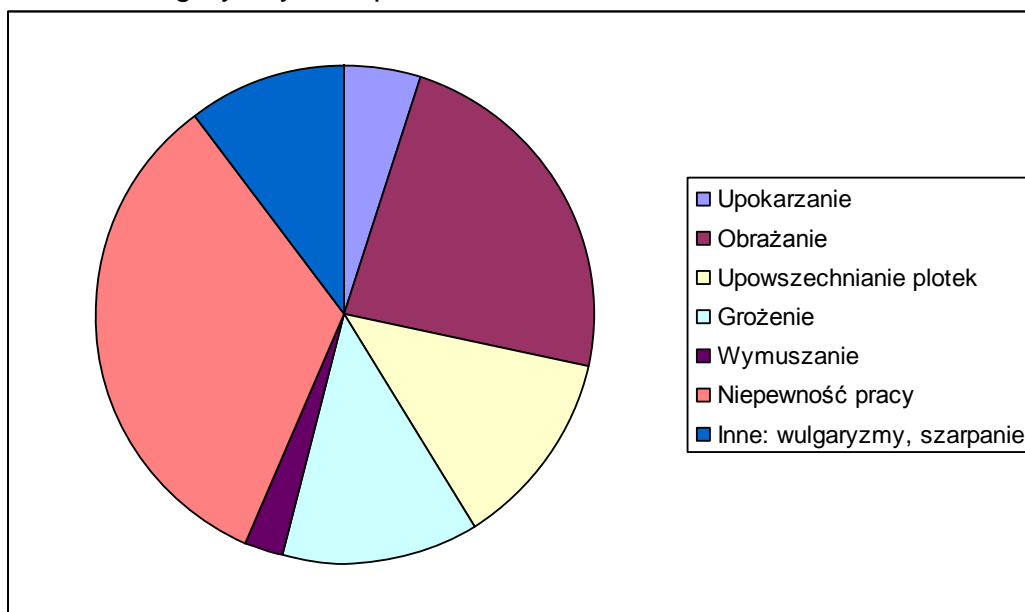
Pytanie 3 Czy zetknęła się Pan/Pani w szkole z przejawami agresji fizycznej lub psychicznej w stosunku do siebie?

- a) Tak:
 - ze strony uczniów - 8
 - ze strony innych nauczycieli - 0
 - ze strony innych pracowników szkoły - 0
 - ze strony rodziców uczniów - 3
 b) Nie – 9

Pytanie 4 Jakie zachowania/ sytuacje wpływają na poczucie zagrożenia nauczycieli?

- Upokarzanie - 2
- Obrażanie - 9
- Upowszechnianie plotek - 5
- Grożenie - 5

- Wymuszanie - 1
- Niepewność pracy - 13
- Inne: wulgaryzmy, szarpanie – 4

Pytanie 5 Czy Pani/Pana zdaniem uczniowie znają normy społeczne obowiązujące w szkole?

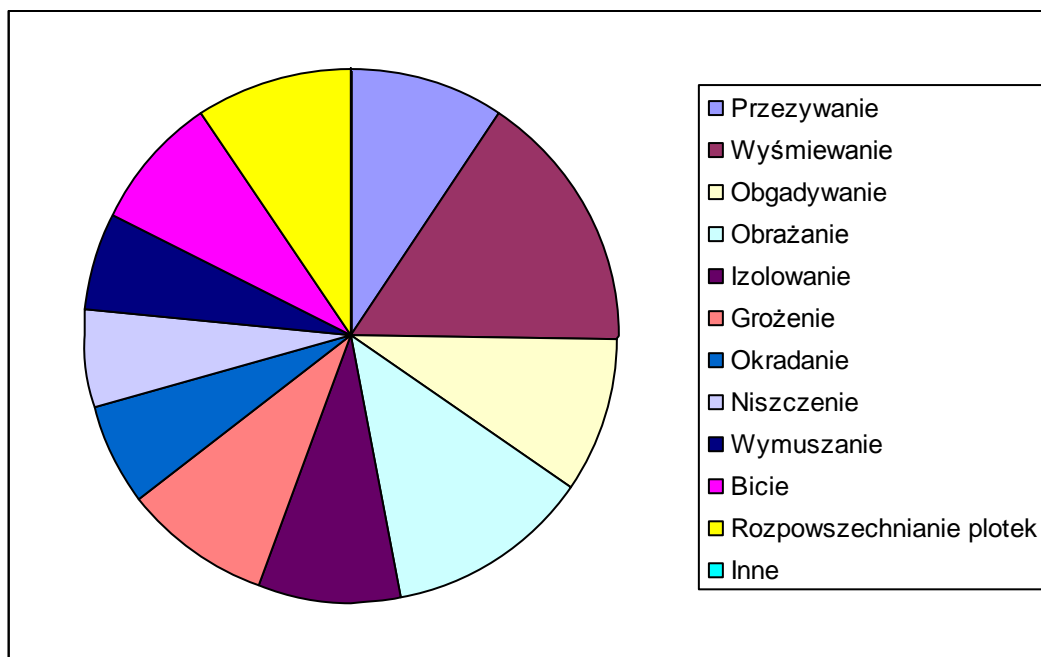
- a) Tak - 13
- b) Nie – 6

Pytanie 6 W jakim stopniu Pani/Pana zdaniem uczniowie przestrzegają przyjętych w szkole norm bezpieczeństwa? 5- oznacza respektowanie wszystkich zasad; 1- oznacza najniższy stopień respektowania pożądanych zachowań:

5 -0 odp	4 -3 odp	3 – 13 odp	2 – 2 odp	1 – 1 odp
----------	----------	------------	-----------	-----------

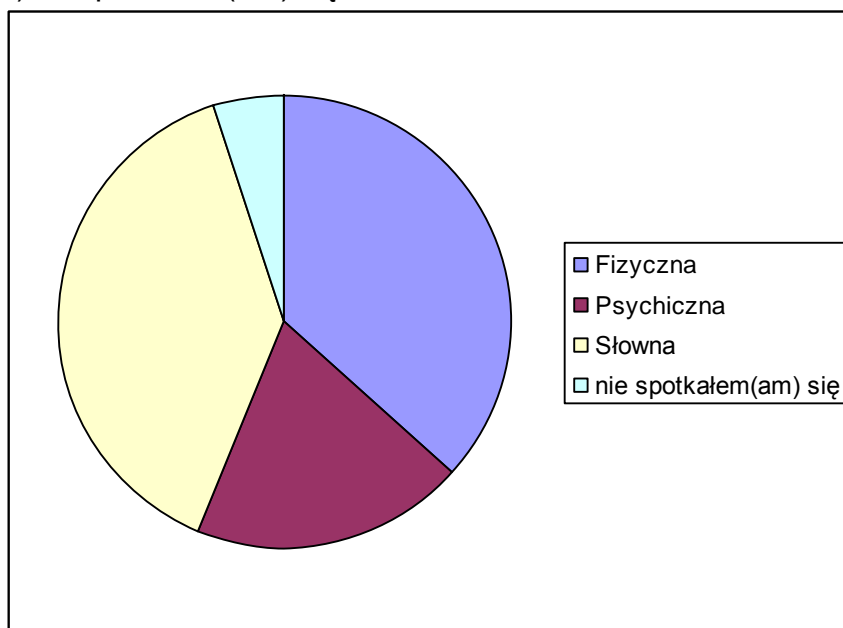
Pytanie 7 Jakie, Pani/Pana zdaniem, zachowania wpływają na poczucie zagrożenia uczniów?

- przezywanie - 11
- wyśmiewanie - 18
- obgadywanie - 11
- obrażanie - 14
- izolowanie - 10
- groźenie - 10
- okradanie - 7
- niszczenie - 7
- wymuszanie - 7
- bicie - 9
- rozpowszechnianie plotek - 11
- inne - 0

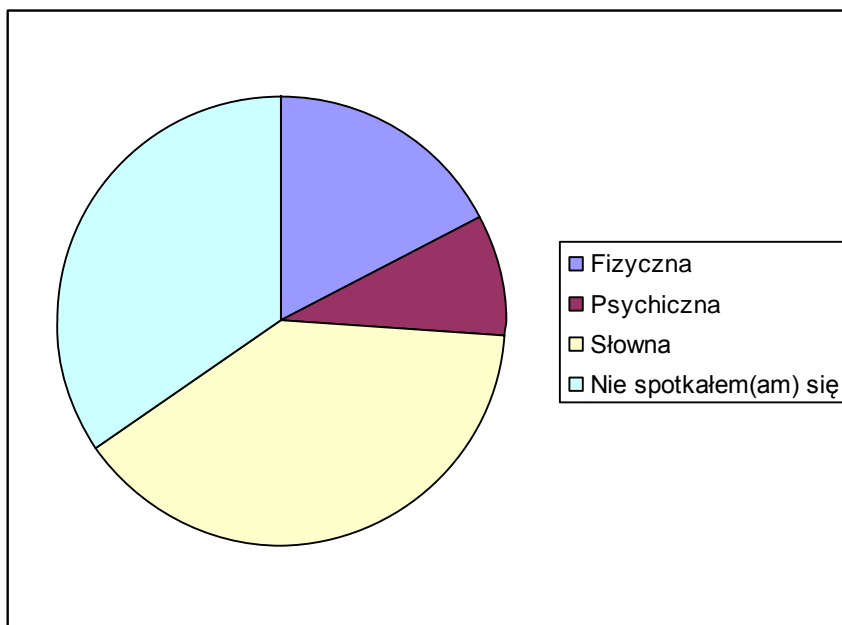
Pytanie 8 Z jakimi formami agresji wobec uczniów spotkał(a) się Pani/Pan w szkole?

- a) fizyczna - 15
- b) psychiczna - 8
- c) słowna - 16
- d) nie spotkałem(am) się. – 2

Pytanie 9 Z jakimi formami agresji wobec siebie jako nauczyciela spotkał(a) się Pani/Pan?

- a) fizyczna - 4
- b) psychiczna - 2
- c) słowna - 9
- d) nie spotkałem(am) się. – 8

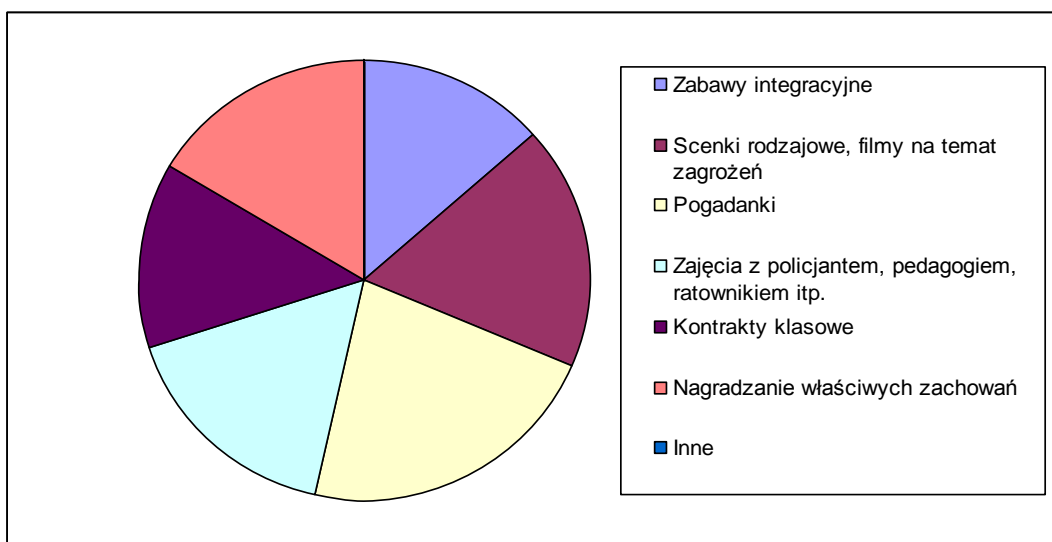

Pytanie 10 Jak reaguje Pan/Pani na nierespektowanie norm społecznych przez uczniów? :

Pojedyncze odpowiedzi zwracały uwagę na: ustne upomnienia, wpisy do zeszytów korespondencyjnych, rozmowy z rodzicami uczniów, rozmowy z uczniem w obecności pedagoga szkolnego.

Pytanie 11 Jakie podejmuje Pani/Pan działania wychowawcze mające na celu eliminowanie zagrożeń oraz wzmacnianie pożądanych zachowań?

- Zabawy integracyjne - 10
- Scenki rodzajowe, filmy na temat zagrożeń - 13
- Pogadanki - 16
- Zajęcia z policjantem, pedagogiem, ratownikiem itp. - 12
- Kontrakty klasowe - 10
- Nagradzanie właściwych zachowań - 12
- Inne - 0

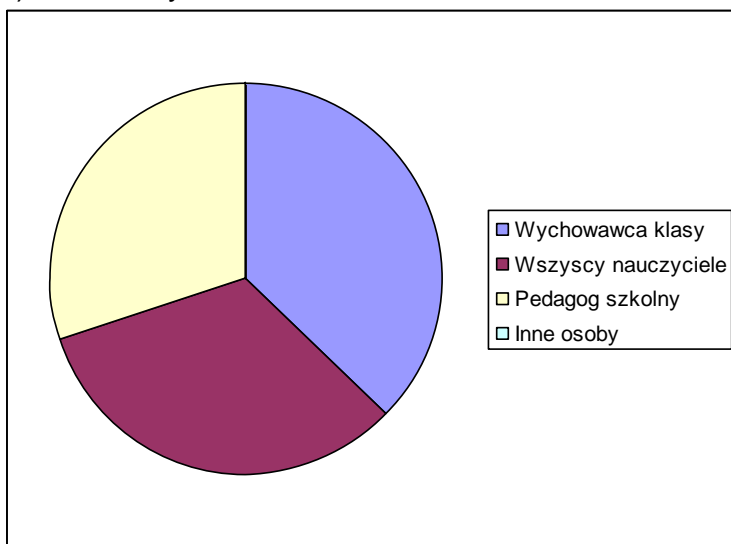

Pytanie 12 Czy w szkole diagnozuje się zachowanie uczniów?

- a) Tak - 19
- b) Nie – 1

Pytanie 13 Jeżeli tak, kto diagnozuje zachowania uczniów?

- a) Wychowawca klasy - 16
- b) Wszyscy nauczyciele - 14
- c) Pedagog szkolny - 13
- d) Inne osoby – 0

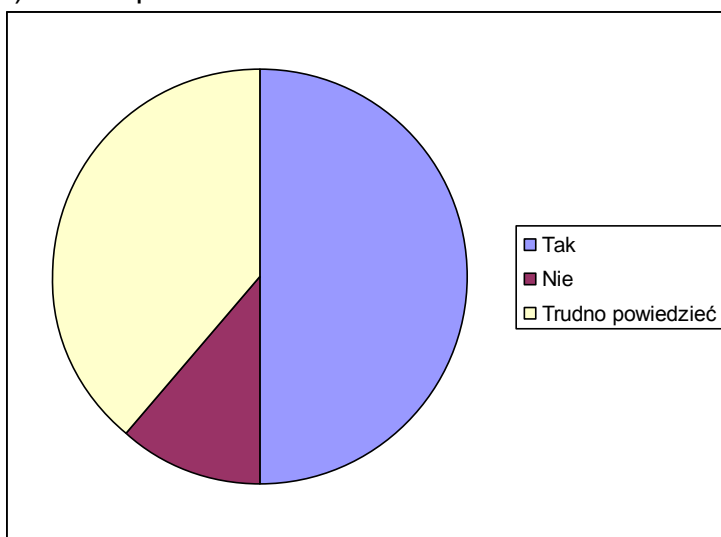

Pytanie 14 Jeżeli w szkole przeprowadza się diagnozę zachowania uczniów, to, w jaki sposób wykorzystywane są wyniki tej diagnozy?

Pojedyncze odpowiedzi: opracowuje się programy wychowawcze i profilaktyczne; jeśli jest taka potrzeba, opracowuje się programy naprawcze. Organizuje się lekcje z pedagogiem, psychologiem, spotkania z policjantami.

Pytanie 15 Czy podejmowane przez szkołę działania przynoszą pożądany efekt wychowawczy?

- a) Tak - 9
- b) Nie - 2
- c) Trudno powiedzieć – 7

Pytanie 16 Co zdaniem Pana/Pani, może zrobić szkoła – nauczyciele, personel i rodzice, by zwiększyć poczucie bezpieczeństwa całej społeczności szkolnej?

Najczęstsze odpowiedzi: należy opracować nowe zasady wystawiania ocen z zachowania, ściśle przestrzegać ustalonych zasad postępowania, informować społeczność szkolną o karach, wzmacniać, nagradzać pozytywne zachowania, wprowadzić monitoring wewnątrzszkolny.

B. Ankieta dla uczniów:

Wyniki opracowano na podstawie ankiet skierowanych do losowo wybranych uczniów różnych klas. Do zespołu ewaluacyjnego zwrócono 45 ankiet (w tym 2 były niewypełnione).

Pytanie1 Czy znasz zasady właściwego zachowania się w szkole ?:

- a) tak - 38
- b) nie - 5

Pytanie2 Czy przestrzegasz tych zasad ?

- a) tak - 35
- b) nie - 7

Pytanie3 Czy czujesz się w szkole bezpieczny?

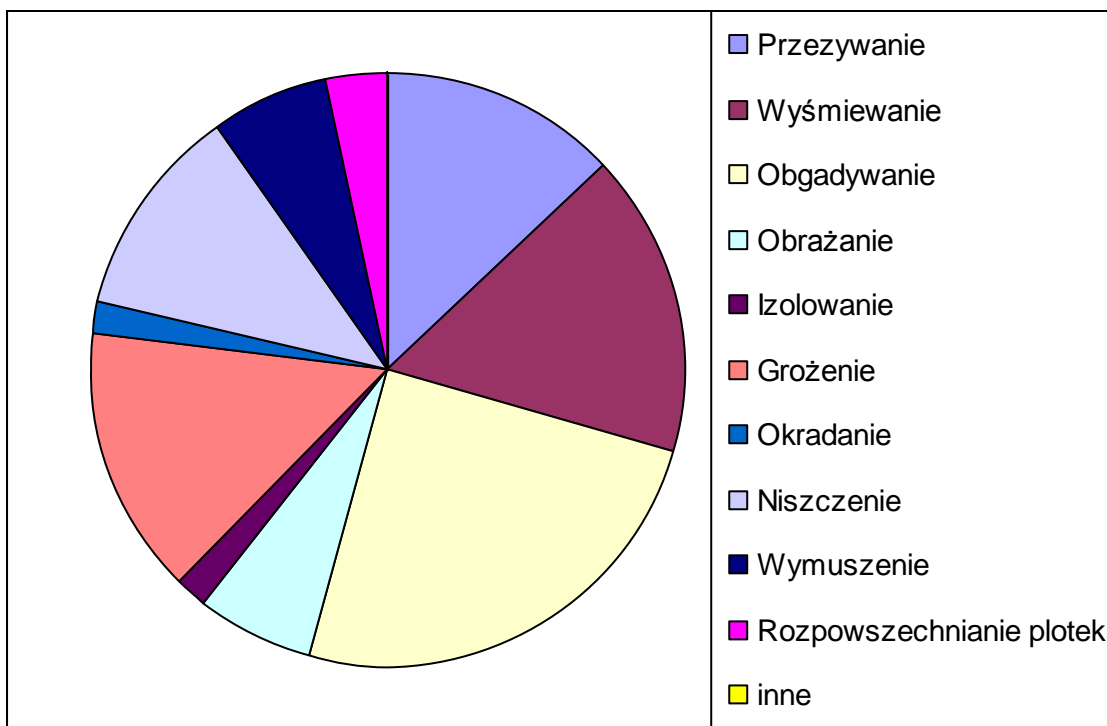
- a) tak - 40
- b) nie - 3

Pytanie4 Jaka jest skala Twojego poczucia bezpieczeństwa w szkole? Proszę określić od 1 do 5, gdzie 1 oznacza brak poczucia bezpieczeństwa

5 – 12 odp	4 – 21 odp	3 – 5 odp	2 – 5 odp	1 – 0 odp
------------	------------	-----------	-----------	-----------

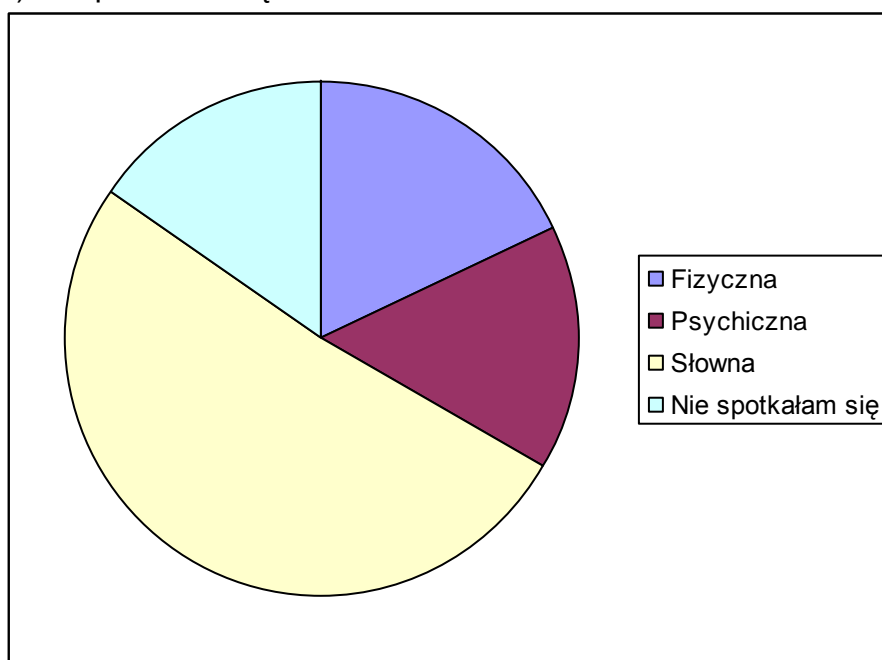
Pytanie5 Jakim Twoim zdaniem zachowania dają poczucie zagrożenia:

- przezywanie - 8
- wyśmiewanie - 10
- obgadywanie - 15
- obrażanie - 4
- izolowanie - 1
- grożenie - 9
- okradanie - 1
- niszczenie - 7
- wymuszenie - 4
- rozpowszechnianie plotek - 2
- inne – 0

Pytanie6 Z jakimi formami agresji spotkałeś się w szkole:

- a) fizyczna - 6
- b) psychiczna - 5
- c) słowna - 17
- d) nie spotkałam się - 5

Pytanie7 Czy znasz prawa ucznia w szkole?

- a) tak - 35
- b) nie - 6

Pytanie8 Które prawa ucznia uważasz za najważniejsze:

Prawo do poprawy ocen, godności, własnego zdania

Pytanie9 Czy znasz obowiązki ucznia w szkole?

- a)tak - 37
- b)nie - 6

Pytanie10 Które obowiązki ucznia uważasz za najważniejsze:

Brak odpowiedzi

Pytanie11 Czy w szkole są przestrzegane normy społeczne?

- a)tak - 34
- b)nie - 9

Pytanie12 Która z postaw, Twoim zdaniem, dominuje w szkole?:

- a)koleżeństwo - 14
- b)obojętność - 8
- c)agresja - 4

PODSUMOWANIE

W świetle przeprowadzonych badań należy uznać, że szkoła postrzegana jest jako miejsce bezpieczne. Uczniowie znają normy społeczne, wiedzą, jak należy się właściwie zachowywać, znają konsekwencje nieprzestrzegania ustalonych zasad, doskonale orientują się, jakich zachowań się od nich oczekuje. Informacje te uzyskują w domach rodzinnych, podczas rozmów indywidualnych z nauczycielami, na zajęciach lekcyjnych (w tym podczas godzin z wychowawcą) i z pedagogiem szkolnym.

Uczniowie i rodzice wiedzą, jakie dokumenty wewnątrzszkolne regulują zasady zachowania i bezpieczeństwa obowiązujące w szkole, zostali z nimi zapoznani przez nauczycieli.

W szkole dokonuje się diagnozy zachowań uczniów. Wyniki diagnozy wykorzystuje się podczas opracowywania programów wychowawczych i profilaktycznych. Na ich podstawie podejmowane są różnego rodzaju działania wychowawcze mające na celu eliminowanie zagrożeń oraz wzmacnianie właściwych zachowań.

Nauczyciele reagują na niewłaściwe zachowania uczniów stosując upomnienie ustne i pisemne, rozmowę z rodzicami, ocenę z zachowania, rozmowę dyscyplinującą z wychowawcą, pedagogiem, dyrektorem.

Pozytywne, pożądane zachowania uczniów są dostrzegane i chwalone przez nauczycieli, ale nie ma opracowanych zasad nagradzania uczniów, którzy postępują zgodnie z normami społecznymi.

Wszyscy uczniowie szkoły tworzą samorząd uczniowski, który może przedstawiać radzie rodziców, radzie pedagogicznej oraz dyrektorowi szkoły wnioski i opinie we wszystkich sprawach szkoły, w szczególności dotyczących realizacji podstawowych praw uczniów, takich jak: prawo do zapoznania się z programem nauczania, z jego treścią, celami stawianymi wymaganiami; prawo do

jawnej i obiektywnej oceny postępów w nauce i zachowaniu; prawo do organizacji życia szkolnego, prawo do redagowania i wydawania gazety szkolnej; prawo organizowania działalności kulturalnej, oświatowej i sportowej oraz rozrywkowej zgodnie z własnymi możliwościami organizacyjnymi, w porozumieniu z dyrektorem szkoły; prawo wyboru nauczyciela pełniącego rolę opiekuna samorządu. Zasady wybierania i działania samorządu określa regulamin uchwalony przez ogół uczniów w głosowaniu równym, tajnym i powszechnym. Głosowanie odbywa się corocznie we wrześniu.

Szkoła posiada wewnętrzne regulaminy dotyczące bezpieczeństwa dzieci w szkole oraz podczas wyjść i wycieczek. Statut szkoły dokładnie omawia zasady oceniania zachowania oraz prawa i obowiązki ucznia. Pomimo tego uczniowie i nauczyciele stwierdzają, że spotykają się z agresją słowną, psychiczną i fizyczną. Nieliczni rodzice dostrzegają ten problem. Wszystkie grupy badanych zwracają uwagę na to, że następujące zachowania: obgadywanie, obrażanie, rozpowszechnianie plotek i oszczerstw, zastraszanie, mają największy wpływ na zmniejszenie poczucia bezpieczeństwa. Wśród nauczycieli dużym problemem jest niepewność pracy – prawie 35% ma w tym względzie obawy.

Według 92% ankietowanych rodziców i 63% ankietowanych uczniów w szkole nie ma miejsc, w których dziecko czułoby się mniej bezpiecznie. Nieliczni najczęściej wskazywali boisko (1 osoba), korytarz (1 osoba), szatnię (4 osoby), toalety (7 osób). Podczas rozmów z uczniami okazało się, że dużym problemem jest brak zamykanych kabin w toaletach- z tego powodu, ci, którzy korzystają z toalety są narażeni na krępujące ich otwieranie drzwi przez rówieśników. Sytuacja taka spowodowana jest jednak zaleceniem SANEPID-u, wg którego nie można narażać uczniów na niebezpieczeństwo zatrzaśnięcia się w kabinie.

Wnioski

Mocne strony szkoły:

1. Uczniowie w większości czują się w szkole bezpiecznie, choć doświadczają, ze strony innych uczniów, różnego rodzaju zachowań agresywnych, mających charakter agresji fizycznej, psychicznej i słownej.
2. Uczniowie wiedzą, jakich zachowań się od nich oczekuje.
3. Nauczyciele komunikują uczniom, jakich zachowań się od nich oczekuje. Czynią to głównie w formie pogadarek oraz rozmów z uczniem
4. W szkole diagnozuje się zachowanie uczniów, a wyniki diagnozy są wskazówką do pracy z dzieckiem – analiza przyczyn złego postępowania, rozwiązywanie problemów wychowawczych w grupie i indywidualnie; służą do dalszej pracy dydaktyczno – wychowawczej.
5. W szkole podejmowane są różnego rodzaju działania wychowawcze mające na celu eliminowanie zagrożeń oraz wzmacnianie właściwych zachowań.

Słabe strony szkoły:

1. Uczniowie nie zawsze respektują normy zachowań obowiązujące w szkole.
2. Nie wszyscy uczniowie czują się bezpiecznie w szkole.
3. Nie wszyscy rodzice regularnie kontaktują się ze szkołą.

Rekomendacje:

1. Szkoła, by zwiększyć poczucie bezpieczeństwa całej społeczności szkolnej, powinna kontynuować dotychczasowe działania wychowawcze oraz podejmować nowe działania przynoszące pożądany efekt wychowawczy.
2. Należy opracować plan działań mający na celu zwiększenie respektowania norm społecznych: system nagród dla uczniów postępujących zgodnie z normami i kar dla łamiących obowiązujące zasady.
3. Należy prowadzić działania prowadzące do zwiększenia regularnego kontaktu rodziców ze szkołą.
4. Należy zawsze i konsekwentnie reagować na niewłaściwe zachowania uczniów, przejawy przemocy, agresji.
5. Należy opracować regulamin dyżurów nauczycieli podczas przerw, z możliwością modyfikowania go np. podczas choroby nauczyciela.
6. Należy zadbać o to, aby uczniowie bez skrępowania mogli korzystać z toalet.